

مجله حساب؛ نخستین نشریه حسابداری ایران

سید مهدی سید قطبی^۱

چکیده

این مقاله به سیر تاریخی نشریات ریاضی در ایران و چگونگی انتشار مجله حساب می‌پردازد. در ابتدا نشریه حساب معرفی و سپس هدف و محتوای آن را بررسی می‌کند. در پایان درباره نظرات خوانندگان و روند توقف مجله حساب بحث شده است.
کلیدواژه‌ها: نشریات ریاضی، مجله حساب، نشریه حسابداری.

۱. کارشناس ارشد علم اطلاعات و دانش‌شناسی و کارشناس سفارش و پیگیری مطبوعات غیرفارسی.

مقدمه

مطبوعات در ایران در یکصد و نود سال پیش (با انتشار روزنامه کاغذ اخبار میرزا محمد صالح شیرازی به سال ۱۲۵۲ قمری برابر سال ۱۲۱۵ خورشیدی) پدید آمد. با توجه به اهمیت و نقش حساب و ریاضی در بهبود زندگی مردم انتظار این بود که در همان سالهای ابتدایی نشریات ریاضی از سوی دولت و ریاضیدانان در ایران منتشر شود ولی تقریباً یک قرن طول کشید تا اولین مجله ریاضی منتشر شد. مجله ریاضیات عالی و مقدماتی اولین نشریه‌ای است که در حوزه ریاضی در تاریخ اول آبان ۱۳۰۷ خورشیدی به مدیر مسئولی غلامحسین مصاحب برای محصلین دوره متوسطه انتشار یافته است. در مجموع ۱۲ شماره از این نشریه منتشر گشت و پس از چاپ شماره اول سال دوم انتشارش متوقف شد. پس از گذشت دو سال از انتشار مجله ریاضیات عالی و مقدماتی، دومین مجله ریاضی ایران با نام مجله یکان در ۸ آبان ۱۳۰۹ به چاپ رسید. ولی این مجله هم پس از انتشار شماره دوم در آذرماه ۱۳۱۴ تعطیل شد. مجله حساب سی و یک سال پس از انتشار اولین مجله ریاضی در تاریخ سه شنبه نهم آذرماه ۱۳۳۸ منتشر شد. صاحب امتیاز و مدیر مسئول و سردبیر این مجله اصغر ثمره گلستانی بود. این مجله در عمر یک ساله‌اش از آذرماه ۱۳۳۸ تا آذرماه ۱۳۳۹ جمعاً ۸ شماره منتشر شد و بعد متوقف گردید. آنچه در این مقاله نوشته شده نتایجی است که نگارنده با مطالعه صفحه به صفحه ۸ شماره این مجله به دست آورده و سعی دارد نخستین تلاش‌های انتشار نشریات ریاضی ایران را به نگارش درآورد.

معرفی مجله

نام نشریه (مجله ماهانه حساب) به خط نستعلیق در نیمه پایین جلد در سه سطر قرار دارد. نیمه بالای جلد را لوگو نشریه پوشانده است. لوگو مجله تصویر کره زمینی است که با گیره به دوسوی فضا متصل شده و دفتری گشوده نیمی از سطح آن را دربرمی‌گیرد. در بالای دفتر کلمه account و در سمت چپ آن کلمه حساب درج شده است. این لوگو از یک طرف اهمیت حسابداری را در جهان به ذهن القاء می‌کند و از طرف دیگر وجود حساب و کتاب در هستی را نشان می‌دهد. عبارت صاحب امتیاز و مدیر مسئول اصغر ثمره گلستانی در گوشه پایین سمت چپ جلد آمده است. زمینه جلد را رنگ آبی پوشانده است. رنگ زمینه در جلد شماره ۲، بنفش و شماره ۳، صورتی است. در دو شماره بعد طرح جلد مجله تغییر کرد.

در طرح جدید جلد مجله، کره زمین لوگو از خط نصف النهار مبدا نصف شده و بین دو نیم کره نام مجله (مجله ماهانه حساب علمی، اقتصادی، اجتماعی) قرار گرفته است در بالای نام نشریه، دفتری به صورت گشوده ولی نصف اندازه قبلی قرار دارد. نیمه پایین جلد را برگزیده عنوان‌های مقالات مجله زیر عبارت مطالب این شماره در داخل پیکانی بزرگ که نوک آن منتهی به عدد شماره می‌شود، قرار دارد. در شماره‌های ۶-۸ طرح جلد با تاکید بیشتر بر روی نام مجله با بزرگنمایی آن و کوچک نمایی لوگو مجله تغییر کرد.

صاحب امتیاز، مدیر مسئول و سردبیر مجله حساب اصغر ثمره گلستانی و مدیر داخلی آن اسمعیل کزازی بود. از شماره سوم تا آخرین شماره منتشره مجله، احمد سمیعی سردبیر مجله شد و مدیر داخلی به کلی حذف

گردید. براساس اطلاعات موجود در صفحه‌های ابتدایی شماره اول مجله، موضوع مطالب نشریه «علمی، فنی، اجتماعی و ادبی» است که البته از شماره دوم کلمه «فنی» حذف شد. ولی بررسی مقالات و یادداشت هدف مجله در شماره اول تمرکز مطالب را در موضوع تخصصی حسابداری نشان می‌دهد. از طرفی، در پشت جلد عبارت «نشریه حسابداران متخصص» درج شده است که نمایانگر رویکرد تخصصی مجله به چاپ مقالات حسابداری است.

صفحه شناسنامه مجله برخلاف اکثر نشریات در روی پشت جلد آمده است. اولین شماره‌ی آن در سه‌شنبه نهم آذرماه ۱۳۳۸ در تهران منتشر شد. نوبت انتشار آن ماهیانه و آدرس اداره این نشریه تهران، میدان ژاله، خیابان شکوفه، کوچه قندهاری، پلاک ۱۴، آدرس پستی صندوق شماره ۱۹۵۳ و نشانی تلگرافی مجله حساب بود. بهای اشتراک در ایران یکساله ۱۵۰ ریال، ششماهه ۸۰ ریال و تک‌شماره ۱۵ ریال، درخارج چهار دلار یا ۱۶ مارک بود. قیمت آگهی سطری ۱۵ ریال تعیین شد. وجوه اشتراک باید مستقیماً به عنوان مجله حساب به وسیله حواله بانکی (حساب ۷۸۶ بانک اعتبارات صنعتی) یا حواله پستی و به آدرس اداره یا صندوق شماره ۱۹۵۳ ارسال شود. از شماره چهارم مجله اعلام شد برای تعیین بهای آگهی به دفتر مجله مراجعه شود.

نوع چاپ مجله حساب سربی، قطع آن ۲۳×۱۷ بود. مجله حساب چاپخانه ویژه‌ای نداشته بطوری که شماره اول مجله در چاپخانه نیکپو، شماره دوم در چاپخانه شرکت سهامی پدram (سینا)، شماره سوم و هفت و هشت در چاپخانه هنر بخش، شماره چهارم در چاپخانه آتش، شماره پنجم و ششم در چاپخانه سازمان برنامه چاپ گردید. علاوه بر متن تصویرهایی نیز در مجله بود.

نگارنده به ۸ شماره از این مجله که شماره‌های موجود در آرشیو مطبوعات سازمان کتابخانه‌های استان قدس رضوی است دسترسی داشت. این موجودی در آرشیو نشریات کتابخانه ملی نیز وجود دارد. موجودی شامل سال اول شماره‌های ۱-۳ و سال دوم شماره‌های ۴-۸ که در بازه زمانی آذرماه ۱۳۳۸ تا آذر ۱۳۳۹ به چاپ رسیده است. تعداد صفحه‌های بیشتر شماره‌های ۴۸ صفحه اما بعضی شماره‌ها ۴۰ صفحه دارد. شمارش صفحه‌های هر شماره مجله مستقل از بقیه شماره‌ها است.

هدف نشریه

در یادداشت «هدف مجله حساب» در مقدمه شماره اول مجله ضمن بیان اهمیت علم حسابداری و ارتباط آن با پیشرفت کشور آمده است:

«از سالها پیش در کشورهای مهم جهان برای توسعه حسابداری و رفع نیازمندی روزافزون اقتصادی و صنعتی، مجامع علمی و انجمن‌های صنعتی تشکیل شد. کار این مجامع بحث و تعمق در مشکلات حسابداری و یافتن راه حل مسائل سازمانهای دولتی و بازرگانی است. این مجامع علمی معمولاً نشریه‌ای حاوی نظرات و نتیجه‌تتبعات خود منتشر می‌سازند تا نتیجه کار خود را در معرض عموم قرار دهند تا اگر صحیح باشد مورد استفاده قرار گیرد و اگر فاقد دقت لازمه باشد جرح و تعدیل شود. همچنین وسیله‌ای است که رابطه بین علاقمندان به این رشته را فراهم می‌سازد. با تبعیت از این فکر و امید به پیشرفت حسابداری در کشور به انتشار این مجله

مبادرت ورزیدیم.»^۱

در شماره دوم مجله در یادداشت «سخنی چند با خوانندگان عزیز» مدیر مسئول هدف مجله را چنین تبیین می‌کند: «هدف از انتشار مجله حساب کوشش در راه پیشرفت فن حسابداری است که تمام دستگاه‌های دولتی و مؤسسات ملی به نحوی با آن در ارتباط هستند. منظور اصلی این بوده است تا با ارائه سیستم‌های جدید و نشر مطالبی که مربوط به علم حسابداری است در بالا بردن سطح اطلاعات و معلومات کسانی که در این رشته مشغول کار هستند خدمتی انجام شود.»^۲

محتوای نشریه

برخی از مندرجات شماره اول مجله حساب عبارت است از هدف مجله حساب، (بیوگرافی) رجل اقتصاد و سیاستمدار و مورخ معروف ایران، تنظیم بودجه بر حسب عملیات و مشکلات اجرای آن در ایران، اساسنامه کانون حسابداران متخصص، اصطلاحات حسابداری، لبخند بی حساب به شوخی‌های حسابی، ادبیات ماه. با توجه به مندرجات شماره اول، محتوای مجله حساب را می‌توان به پنج بخش تقسیم نمود:

۱. مقالات تخصصی حسابداری ویژه حسابداران

۲. مقالات آموزش حسابداری به زبان ساده برای علاقمندان حسابداری،

۳. معرفی مشاهیر حسابداری ایران و جهان

۴. مطالب خواندنی و جالب

۵. قسمت ادبیات.

از شماره دوم بخش مسابقه حسابداری و اخبار حسابداری و اقتصادی و داستان به محتوای مجله افزوده شد.

مجله شرایط پذیرش مقاله برای انتشار را اینگونه مشخص می‌کند: «اداره مجله در حک و اصلاح مقالات وارده مختار است. مقالات وارده مسترد نخواهد شد»^۳.

با وجود اینکه غلط نامه‌ای در مجله چاپ نشد اما گلستانی وجود غلط چاپی در مجله را تأیید می‌کند: «در چاپ و کاغذ مجله نهایت دقت مبذول گردید که نقصی از این بابت متوجه مجله نباشد ولی افسوس و هزار افسوس که اغلاط چاپی در مطبوعات فارسی گوئی جز ضروریات است و این موضوع (اغلاط چاپی) دامن‌گیر هر شماره مجله ما نیز بوده است ولی در این شماره تصمیم قاطع گرفتیم که با این نقیصه نیز تا حد امکان مبارزه نمائیم حال تا چه اندازه موفق شده‌ایم تشخیص آن با خواننده عزیز است»^۴.

۱. مجله حساب، سال اول، شماره اول، ص ۳-۴

۲. مجله حساب، سال اول، شماره دوم، ص ۱.

۳. مجله حساب، سال اول، شماره اول، ص ۴۰.

۴. مجله حساب، سال دوم، شماره چهارم، ص ۱.

آگهی و اشتراک مجله

«آگهی پذیرفته می‌شود سطری ۱۵ ریال»، این چند کلمه در شماره اول خط مشی کلی مجله را درباره قبول آگهی مشخص می‌کند. تا اینکه از شماره چهار مجله قیمت قطعی آگهی حذف و تعیین بهای آن منوط به مراجعه حضوری به دفتر مجله حساب تعیین شد. مجله حساب تا شماره سوم حتی یک صفحه آگهی نداشت. از شماره سه به بعد کم‌کم آگهی دریافت نمود. تعداد صفحه‌های آگهی شماره‌های سوم، ششم و هفتم و هشتم هر شماره: ۱ صفحه، شماره چهارم: ۵ صفحه، شماره پنجم: ۲ صفحه بود. البته عمده آگهی‌ها با حسابداری مرتبط است. با وجود اینکه صاحب امتیاز و مدیرمسئول مشکلات مالی را با خوانندگان در میان می‌گذارد «از مشکلات قابل توجه نشریه اتکای بنیه مالی مجله به تنها درآمد شخصی مسئول آن است و مشترک تنها وسیله‌ای است که می‌تواند بقاء مجله حساب را ضامن باشد و در این زمینه فقط خوانندگان وفادار مجله هستند که می‌توانند عامل اساسی حل مشکل مالی باشند.»، معلوم نیست چرا مدیران مجله برای جذب آگهی بیشتر و افزایش مشترکان مجله تلاش نکردند.

تبلیغ، ترویج مجله

مجله حساب با توجه اینکه اولین نشریه تخصصی حسابداری کشور بود بارها به این ویژگی اشاره کرد و از همه تقاضای کمک نمود تا عیب‌های احتمالی خود را برطرف کند: «مجله حساب با نیت پیشرفت حسابداری کشور منتشر شد. در این راه از همفکری و کمک علاقمندان و متخصصین این رشته صمیمانه معاضدت می‌طلبید و راهنمایی آنان را انتظار دارد. بی شک این معاضدت در نمو این نوزاد مطبوعاتی که در رشته خود منحصر به فرد است مفید خواهد بود.»^۲

در جای دیگر گلستانی پس از اشاره به استقبال گرم خوانندگان از مجله می‌نویسد: «اداره‌کنندگان این مجله بزرگترین پاداشی که از زحمات خود در انتشار آن دارند این است که مجله بتواند مورد استفاده خوانندگان آن قرار گیرد و عملاً در پیشرفت هدفی که در پی آن هستیم موثر واقع شود.»^۳

صاحب امتیاز مجله در یادداشتی در مجله با اذعان به توفیق مجله و بهبود وضع آن نسبت به شماره نخستین بیان می‌کند «با جلب همکاری عده‌ای از اساتید و اهل فن زبده مطالبی را که انتشار آن مفید تشخیص داده شد به چاپ رسانیدیم. ضمناً مجله مورد توجه شخصیت‌های برجسته اقتصادی و متخصصین فن و علاقمندان است.»^۴

مجله با اشاره به نقش مطبوعات پیشرو در ترقی علوم و بسیار کم بودن نشریات که دارای این ویژگی هستند

۱. مجله حساب، سال دوم، شماره چهارم، ص ۱.
۲. مجله حساب، سال اول، شماره اول، ص ۴.
۳. مجله حساب، سال اول، شماره دوم، ص ۳.
۴. مجله حساب، سال اول، شماره سوم، ص ۱.

تاکید می‌کند «خواستمان این است که بتوانیم عاملی در گرایش به سوی علم نوین باشیم»^۱. مسئولین مجله در یادداشت دیگری به ایجاد هماهنگی در مسائل اقتصادی با جدیدترین اسلوب حسابداری با هدف بهبود وضعیت امور مالی مردم پرداخته و وعده می‌دهد: «به این مناسبت در نظر است طرح نوینی که برای این منظور در دست تهیه می‌باشد با توضیح کامل در دسترس افکار عمومی قرار داده شود، باشد که با استفاده از این طرح بتوان امیدوار بود که مجله حساب توانسته باشد قدمی در راه ایجاد یک روش مخصوص حسابداری خانوادگی برداشته باشد»^۲.

نظرات خوانندگان

مجله حساب همواره منتظر انتقاد و راهنمایی خوانندگان خویش بود و بارها در یادداشت اول برخی شماره‌های مجله و در صفحه شناسنامه آن را تکرار کرد:

«از دانشمندان و متخصصین فن تقاضا دارد که هرگونه نقص و عیب (این نشریه) را انتقاد و تذکر فرمایند»^۳. «نظریات و پیشنهادات خود را بفرستید»^۴ «نظرات و پیشنهادات رسیده دقیقاً مورد توجه قرار خواهد گرفت»^۵. «از خوانندگان محترم و ارباب دانش انتظار داریم که با گوشزد کردن معایبی که در این مجله وجود دارد نویسندگان ما را راهنمایی فرمایند تا در رفع آنها اقدام شود. ما انتقادات خوانندگان و اشخاصی که علاقمند به پیشرفت فن حسابداری در کشور هستند با روئی گشاده می‌پذیریم و در کار پیشرفت مجله مورد استفاد قرار خواهیم داد»^۶. جامعه مطبوعاتی و استادان دانشگاه نسبت به نشر مجله حساب واکنش نشان داده و مدیران مجله را به ادامه انتشار نشریه تشویق کردند: «بسیاری از مدیران مطبوعات تهران در روزنامه‌ها و مجلات خود این نشریه را مورد لطف خود قرار داده و تشویق به ادامه انتشار نموده‌اند. همچنین عده‌ای از آقایان استادان محترم و فاضل دانشگاه تهران و رجال اقتصادی کشور با ارسال نامه‌های تشویق آمیز اداره‌کنندگان این مجله را مورد عنایت قرار داده و ما را رهین عنایت خود نموده‌اند»^۷.

مجله بدون اینکه نام خواننده‌ای را ببرد یا نامه ارسالی وی را چاپ کند نظرات خوانندگان را در بهبود مجله استفاده کرد: «تغییر مهمی که در شماره دوم این مجله داده شده اضافه کردن یک بخش آموزش حسابداری برای مبتدیان است که بنا به درخواست عده‌ای از خوانندگان عزیز انجام یافته که در شماره‌های بعد مرتباً ادامه خواهد یافت و کوشش خواهد شد که با متنوع نمودن مطالب مجله در اجرای خواسته‌های خوانندگان خود کوشا باشیم»^۸.

۱. مجله حساب، سال دوم، شماره پنجم، ص ۵.
۲. مجله حساب، سال دوم، شماره ششم، ص ۳.
۳. مجله حساب، سال اول، شماره اول، ص ۴.
۴. مجله حساب، سال اول، شماره اول، ص شناسنامه مجله.
۵. مجله حساب، سال دوم، شماره چهارم، ص شناسنامه مجله.
۶. مجله حساب، سال اول، شماره دوم، ص ۳.
۷. مجله حساب، سال اول، شماره دوم، ص ۳.
۸. مجله حساب، سال اول، شماره دوم، ص ۳.

توقف نشریه

از ابتدا انتشار مجله حساب، مدیران مجله انتظار تداوم نشر آن را نداشتند: «ما اذعان داریم که با عدم وسائل و امکانات لازم نواقصی در کار انتشار این مجله وجود دارد و هنوز هم خیلی زود است که در کشور ما بتوان مجله‌ای را که از هر لحاظ کافی برای رفع احتیاجات طبقه حسابداران کشور است منتشر نمود. به همین دلیل انتظار نمی‌رفت که با صرف مخارج و کوششی که در این راه خواهد شد از انتشار مجله‌ای که در تاریخ مطبوعات کشور سابقه نداشته و به صورت یک نوزاد جدید قدم به عالم مطبوعات می‌گذارد طرفی ببندیم. اما برخلاف انتظار، خوانندگان محترم با استقبال گرمی که از این مجله به عمل آوردند ما را بیش از پیش تشویق نموده تا در راهی که پیش گرفته‌ایم با گامهای استوارتری پیش رویم.»^۱

تا اینکه پس از نشر سه شماره مدیران مجله کم‌کم اطمینان می‌یابند که باید راهی که شروع کردند، ادامه دهند: «گمان آن را نداشتیم که کار ما با توجه به مشخصاتش به تواند دوامی داشته باشد، همانگونه که اکثر مجلاتی که به این سبک و یا صورت بوده‌اند پس از اندک زمانی به بوته نسیان سپرده شدند، حدس جمعی و شاید اغلب یاران مجله نیز در همین حدود بود و امکان مقاومت در انجام این اندیشه اجتماعی را در شرایط کشوری مانند ایران امری غیر ممکن و ناشدنی می‌دانستند، ولی ما عزم نمودیم که با مشکلات نبرد کنیم و راهی را که شروع نموده‌ایم با تمام سختی دنبال نمائیم.»^۲

روند تداوم انتشار ناباوارانه مجله از منظر اطمینان‌یافته صاحب امتیاز در آغازین صفحه‌های شماره ۶ نشریه چنین بیان شد: «در روزهای اولی که فکر انتشار مجله حساب مطرح بود و یا شاید در همان اوان انتشار شماره‌های اولین مجله خوشبین‌ترین افراد به ادامه حیات این مجله امید نداشت، ولی ثبات و استقامت مسئولین این مجله و احساس احتیاج به حیات این نوزاد جدید بالاخره نتیجه خود را بخشید و بدین ترتیب که پس از انتشار هر شماره تعداد علاقمندان مجله حساب رو به فزونی نهاد و مجله نیز به لحاظ کیفیت در راه ترقی و تعالی سیر نمود.»^۳

شماره ۷-۸ مجله حساب در یک جلد پس از گذشت ۵ ماه از انتشار شماره ۶ چاپ شد این تأخیر باعث گردید تا جمعی از دوستداران مجله با مراجعات مکرر علت را جویا شوند. در یادداشت «سخنی کوتاه» این شماره صاحب امتیاز مجله درباره علت تأخیر و سرانجام توقف نشریات در ایران مطالبی می‌نویسد که احتمالاً درباره اکثر نشریات درست است:

«در کشوری که هر مدیر مجله و یا روزنامه با خون دل از درآمد شخصی خود مقداری اندوخته می‌نماید و سپس به خاطر ترویج دانشی که عمر خود را صرف یادگیری آن نموده است کمر همت می‌بندد و دست به انتشار نشریه‌ای می‌زند لاف‌قل در این امید است که خوانندگان و دوستدارانی فراهم نمایند تا با کمک و همفکری آنها به توسعه و پیشرفت نشریه خود توفیق یابد، متأسفانه سنت بر این است که در ایران نشریات علمی و فنی

۱. مجله حساب، سال اول، شماره دوم، ص ۲-۳.
۲. مجله حساب، سال دوم، شماره چهارم، ص ۱.
۳. مجله حساب، سال دوم، شماره شش، ص ۲-۳.

کمتر مورد توجه و اقبال مردم قرار می‌گیرند و ستاره عمر این گونه نشریات به زودی افول می‌نماید و ناشر پس از چندگاهی که سرمایه‌اش رو به نقصان می‌گذارد از کارکرد خود نیز پشیمان می‌شود. اساس این ندامت بر اثر قلت خواننده و کمی تیراژ نشریات علمی بوده است، چون ناشر هیچگاه نمی‌تواند حتی در عالم تصور نیز امید به جبران خسارات ناشیه از انتشار نشریه‌ای را در دل پیرواند لکن چون در بدو امر هر خبره و اهل فن به این مسائل آشناست چشم داشتی از این بابت نخواهد داشت و فقط هم و غم او صرف این نکته می‌شود که لااقل به لحاظ معنوی توانسته است ارضاء خواست خود را نموده باشد. ما هم به سهم خود چنین بوده‌ایم و با جان دل این گرانیها را بر خود هموار ساخته و به انتشار مجله ادامه خواهیم داد و مجله حساب منتشر خواهد شد.^۱

با وجود اینکه گلستانی برای تداوم انتشار مجله حساب پرسشنامه‌هایی برای اکثر مؤسسات بازرگانی ارسال کرد تا نیازهای اطلاعاتی آنها بدست آورد و در شماره‌های آتی مجله‌اش بگنجانند، اما دیگر شماره‌ای از مجله حساب منتشر نشد و این مجله مانند اکثر نشریات ایرانی در حوزه‌های تخصصی متوقف شد.

سخن پایانی

مجله حساب باوجود تمام فراز و فرودها و مشکلات زیادی که با آن مواجه بوده است نشانگر علاقمندی زیاد اصغر ثمره گلستانی به پیشرفت حسابداری کشور است. در زمانی که کمتر کسی - با توجه به شکست انتشار سایر مجلات ریاضی - به فکر انتشار مجله در حوزه ریاضی است گلستانی قدم به میان می‌نهد تا بتواند عاملی هرچند کوچک در گرایش به سوی علم نوین باشد. با توجه بازخوردهایی که از سوی شخصیت‌های برجسته اقتصادی و متخصصین فن و علاقمندان به مجله حساب ارسال شد مشخص است که مجله قطعاً تأثیر بسیار زیادی در پیشرفت حسابداری ایران داشته است.

مجله حساب در زمان خودش، اولین و تنها مجله‌ای بوده است که سعی نمود با نشر مقالات علم حسابداری به بهبود حسابداری مؤسسات بازرگانی کمک نماید. یکی از ویژگی‌های ممتاز این مجله آموزش حسابداری نوین به زبان ساده برای عموم مردم بود. توجه به بزرگان و دانشمندان معاصر در رشته‌های اقتصاد و حسابداری از ویژگی‌های مثبتی است که در هر شماره به آن پرداخته شد. ویژگی بدیع و منحصر به فرد مجله در زمان و نوع خودش، ارائه مطالب طنز، خواندنی و جالب در بین مقالات خشک و دشوار حسابداری است که با ایجاد تنوع و شادی، یادگیری مقالات حسابداری را بهبود بخشید.

ما یانه
مجله حساب
 علمی - اقتصادی
 اجتماعی

مطالب این شماره

با آمار آشنا شویم ، چگونگی چاپ اسکناس ،
 از بانکداری چه میدانید ، راه مبارزه با تورم
 پول ، بانکداری مرکزی در آسیا ، فیثاغورث
 و اعداد ، شطرنج
 آموزش حسابداری صنعتی
 آموزش حسابداری عمومی
 و بسیاری مطالب آموزنده دیگر

بها ۱۵ ریال

سال دوم

فروردین ۱۳۳۹

چاپخانه آتش

حسابداری عمومی

« ۵ »

((بحث ترازنامه))

تعریف و توضیح حساب سرمایه

سرمایه درحقیقت عبارت ازعلافه و منافی است که صاحب موسسه نسبت به دارائیهای موسسه دارد . هرگاه تجارتخانه ای بدهی نداشته باشد سرمایه تجارتخانه معادل دارائی های آن میباشد و الا تفاوت بین افلام دارائی و بدهی نشان دهنده سرمایه تجارتخانه خواهد بود.

مالکیت ، سرمایه و ارزش خالص درحقیقت الفاظ مترادف هستند و حسابداران هر سه این اصطلاحات را یکبارمی برند .

مالکیت و سرمایه بیشتر معمول و صحیح تر است چون ارزش خالص تقریباً نشان میدهد که دارائی و بدهی به قیمت فعلی بازار تعیین گردیده است و حال آنکه افلام حسابداری درحقیقت افلام قراردادی هستند که در دفاتر حسابداری منعکس میشوند و این افلام ممکن است بیشتر و یا کمتر از قیمت بازار باشند .

گاهی مالکیت یا سرمایه متعلق به دو یا چند نفر است در اینصورت با توجه به نوع و مشخصات تجارتخانه آنرا شرکت غیر سهامی یا شرکت سهامی مینامند .
مقدار سرمایه ای که هر یک از شرکاء در یک شرکت گذارده اند جداگانه در ترازنامه نشان داده میشود .

جمع حقوق و مزایای شرکاء در یک شرکت سرمایه کل شرکت را تشکیل میدهد . سهم هر یک از صاحبان سهام در ترازنامه یک شرکت سهامی در یک حساب نشان داده نمیشود بلکه منافع و حقوق صاحبان سهام در دو حساب جداگانه در ترازنامه نشان داده میشود .
۱- یکی سرمایه اصلی که در موقع تشکیل شرکت گذارده شده .
۲- دیگری سود و زیان حاصله از بدو تاسیس شرکت

طرز ثبت انواع مالکیت و سرمایه در ترازنامه

الف - ثبت سرمایه یک موسسه بازرگانی انفرادی :

آقای صادقی بابت سرمایه ۲,۴۴۰,۰۰۰/ ریال

